капіталу в стратегіях розвитку та відновлення Києва і Київської області. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-59

6. Цимбалюк І., Хомюк Н., Цимбалюк С. Інклюзивний розвиток ІТ-сфери в Україні як можливість залучення соціально вразливих груп до цифрової економіки. *Економіка та суспільство.* 2025. 75. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-36

УДК: 330.43:352

ФОРСАЙТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ
FORESIGHT AS A TOOL FOR FORECASTING SOCIO-ECONOMIC PROCESSES IN TERRITORIAL COMMUNITIES

Хилько Іван Іванович, старший викладач кафедри економічної кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна
Khylko Ivan Ivanovich, senior lecturer at the department of economic cybernetics, computer science, and information technology,
Mykolaiv national agrarian university, Mykolaiv, Ukraine
hilko@mnau.edu.ua,
ORCID ID: http://orcid.org/0000-0001-7983-8276

У сучасному світі, де соціально-економічні умови змінюються з неймовірною швидкістю, прогнозування стає ключовим інструментом управління для територіальних громад. Активне застосування методології форсайту сприяє не лише розумінню трендів, але й формуванню стратегії розвитку, спрямованої на сталий економічний, соціальний та екологічний прогрес. Поняття «форсайт» розглядається як інструмент стратегічного планування, спрямований на прогнозування майбутніх тенденцій та визначення довгострокових пріоритетів, що дозволяє враховувати динамічні зміни у суспільстві, науці й технологіях. Згуровський М. З. і Панкратова Н. Д. [2] досліджували основні проблеми стратегічного планування та розробляли методи прогнозування для ухвалення рішень, орієнтованих на майбутнє. Малицький Б. А., Попович О. С. та Онопрієнко М. В. [3]

обґрунтували систему навчально-технологічних та інноваційних пріоритетів на основі форсайтних досліджень.

У 1990-х роках форсайт набув нового рівня застосування, його почали активно використовувати не лише для аналізу і прогнозування розвитку науки, технологій та суспільства, а й для стратегічного планування у державному управлінні, регіональному та місцевому плануванні. Це стало можливим завдяки його інтегрованому підходу, який дозволяє враховувати багатовекторні інтереси різних груп і розробляти стратегії, орієнтовані на довгостроковий розвиток. Форсайт суттєво відрізняється від традиційного прогнозування, що базується на економетричних моделях, де ключовим інструментом виступає екстраполяція або інтерполяція даних. Натомість форсайт зосереджується на мобілізації інтелектуального потенціалу системи, яка планує та формує власну стратегію розвитку [1].

Методологія форсайту базується на принципах партнерства та взаємодії, об’єднуючи ключові групи впливу, відомі як «трикутник»: влада, бізнес і громада. Цей підхід передбачає активну участь так званих стейкхолдерів – зацікавлених сторін, до яких належать не лише ті, хто безпосередньо залучений до процесу планування та реалізації стратегій, але й ті, на кого впливатимуть їх результати. Стейкхолдери відіграють важливу роль у формуванні «моделі майбутнього», оскільки саме їх знання, бачення та інтереси є основою для створення життєздатних і реалістичних стратегій.

Методичний інструментарій форсайту охоплює великий спектр підходів і методів, запозичених із різних наукових і прикладних сфер. Це дозволяє гнучко адаптувати форсайт до специфіки кожної ситуації та контексту. Використовуються як традиційні методи, зокрема аналіз трендів, експертні опитування, моделювання сценаріїв, так і нові, креативні підходи, наприклад, проведення футуристичних воркшопів, ділових ігор, мозкових штурмів та застосування візуалізації майбутнього. Такий широкий арсенал методів дає змогу врахувати різноманітність можливих сценаріїв розвитку, сприяє формуванню інноваційних рішень та адаптації стратегій до змінних

умов середовища. Застосування форсайту сприяє впровадженню нових підходів до визначення пріоритетів і розробки стратегій розвитку територіальних систем. Особливе значення цей інструмент має для країн, розвиток яких базується на засадах громадянського суспільства, адже соціальний капітал, що формується під час форсайтингу, тісно пов'язаний із наявністю розвинених структур громадянського суспільства, утворюючи взаємообумовлену систему.

Хоча форсайт здебільшого використовується на національному рівні, його впровадження на регіональному та місцевому рівнях має ряд значних переваг, серед яких [4]: більш точне визначення інноваційних точок зростання для конкретних територій; досягнення синергетичного ефекту через співпрацю споріднених структур; створення інтегрованого стратегічного плану розвитку для територіальних громад, мікрорегіонів і регіонів; об'єднання зусиль регіональної влади, місцевого самоврядування, бізнесу та наукової спільноти для досягнення спільних стратегічних цілей.

Форсайт є сучасним, дієвим інструментом стратегічного планування та прогнозування, який дозволяє не лише передбачати ключові тенденції розвитку, але й активно формувати майбутнє. Важливим є застосування форсайту для регіонального і місцевого планування, де його інструменти дозволяють більш точно визначати пріоритети, ефективно використовувати ресурси та формувати інтегровані стратегії розвитку.

Таким чином, форсайт є не лише інструментом прогнозування, але й механізмом, що допомагає громадам, регіонам та країнам адаптуватися до викликів сучасності, формуючи стійкі і перспективні моделі розвитку для досягнення економічного, соціального та екологічного прогресу.

Список використаних джерел

1. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. : навч. посіб. Асоціація міст України. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.

2. Згуровський М. З., Панкратова Н. Д. Технологічне передбачення. Київ : Політехніка, 2005. 156 с.

3. Маліцький Б. А., Попович О. С., Онопрієнко М. В. Обґрунтування системи науково-технологічних та інноваційних пріоритетів на основі «форсайтних» досліджень. Київ : Фенікс. 2008. 86 с.

4. Рудь Н. Т. Форсайт: сутність та методологія прогнозування. *Економічні науки*. 2020. Т. 1, № 16 (61). С. 120–131. URL: https://doi.org/10.36910/6775-2707-8701-2019-16/61-13 (дата звернення: 24.11.2024).

УДК 352.07:004:005.591.6

МЕНЕДЖМЕНТ ЕЛЕКТРОННИХ СЕРВІСІВ ГРОМАДИ ЯК ДРАЙВЕР ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

MANAGEMENT OF ELECTRONIC PUBLIC SERVICES AS A DRIVER OF DIGITAL TRANSFORMATION OF TERRITORIAL COMMUNITIES

Ходаков Олег Романович**,** здобувач вищої освіти спеціальності «Менеджмент», Миколаївський національний аграрний університет, м.Миколаїв, Україна

Oleh Khodakov, Bachelor’s degree student majoring in Management, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine

Цифрова трансформація територіальних громад в Україні є одним із ключових напрямів модернізації системи місцевого самоврядування, підвищення ефективності управлінських процесів та забезпечення доступності публічних послуг для населення. У сучасних умовах цифровізація розглядається не лише як технологічне оновлення, а як інструмент формування відкритої, прозорої та клієнтоорієнтованої моделі публічного управління. Особливу роль у цьому процесі відіграє розвиток та ефективний менеджмент електронних сервісів територіальних громад.

Відповідно до положень Концепції цифрової трансформації територіальних громад, упровадження електронних сервісів є необхідним елементом інституційної модернізації органів місцевого самоврядування та